

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W BRZESZCZACH ZA 2024 ROK

Spis treści

1	Wstęp	3
2	Poziom i struktura wydatków w 2024 roku	4
3	Obszary marginalizacji i wykluczenia społecznego	9
4	System wsparcia rodzin	11
4.1	Świadczenia z pomocy społecznej realizowane w roku sprawozdawczym	12
4.2	Świadczenia rodzinne, opiekuńcze, wychowawcze	16
4.3	Fundusz alimentacyjny	18
4.4	Dodatki mieszkaniowe	19
4.5	Pomoc materialna dla uczniów (o charakterze socjalnym)	19
4.6	Potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej	20
4.7	Karta Dużej Rodziny	20
4.8	Kierowanie osób do Dziennego Domu Senior+ w Jawiszowicach	20
4.9	Prace społecznie użyteczne	20
4.10	Dodatek osłonowy	21
4.11	Bon energetyczny	22
4.12	Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową	22
4.13	Program osłonowy dotyczący tzw. „opieki na odległość”	23
4.14	Program rządowy „Opieka 75+”	23
4.15	„Koperta życia”	23
4.16	Program rządowy „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2024	24
4.17	Program rządowy „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” – edycja 2024 24	
5	Interwencja kryzysowa	25
5.1	Rola w gminnym systemie przeciwdziałania przemocy domowej	25
5.2	Mieszkanie interwencyjno - kryzysowe	25
6	Organizowanie pracy z rodziną	26
7	„Bon żłobkowy”	26
8	Dodatek węglowy	26
9	„Czyste powietrze”	27
10	Refundacja podatku VAT dla odbiorców paliw gazowych	27
11	Pomoc Ukrainie	27
11.1	Pomoc społeczna	27

11.2	Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową	28
11.3	Opiekun tymczasowy dla małoletnich obywateli Ukrainy	28
11.4	Świadczenia rodzinne, opiekuńcze, rodzicielskie	28
12	Świadczenie pieniężne dla podmiotu, który zapewnia obywatelom Ukrainy zakwaterowanie i wyżywienie.....	29
13	„Rola” w gminnych dokumentach strategicznych	29
13.1	Strategia rozwiązywania problemów społecznych.....	29
13.2	Ocena zasobów pomocy społecznej.....	30
14	Kadra Ośrodka Pomocy Społecznej w 2024 roku	30
15	Podsumowanie.....	31

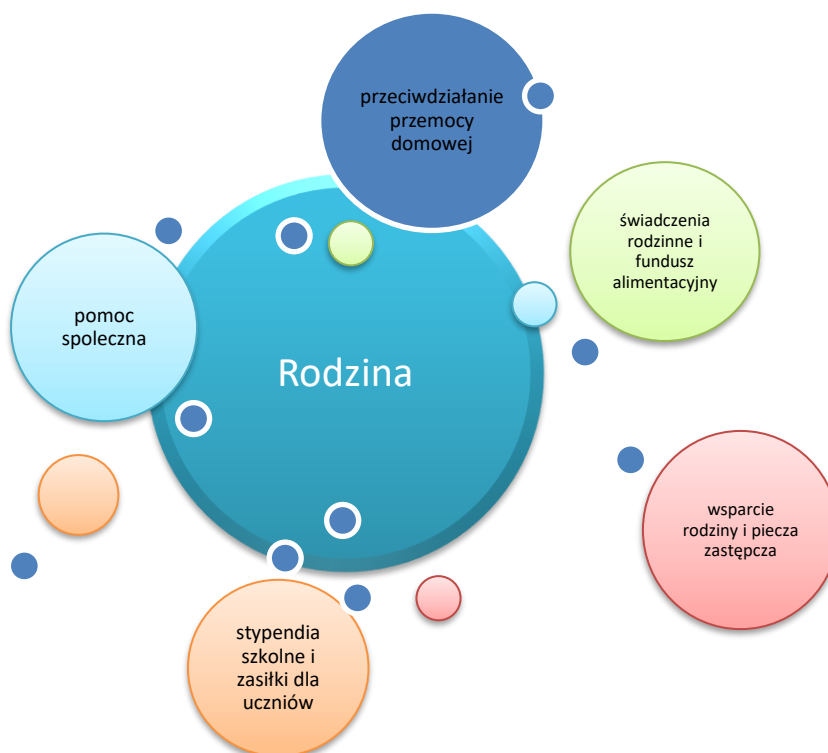
1 Wstęp

Kierownik ośrodka pomocy społecznej składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej, a rada gminy, biorąc pod uwagę te potrzeby, opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej.¹

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie obywatelom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie samodzielnie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, poprzez podejmowanie przez wyspecjalizowaną kadrę działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.²

Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeszczach jest jednostką organizacyjną wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej w gminie, współpracując przy tym, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.³ Skupia swoje wysiłki na systemowym i kompleksowym udzielaniu wsparcia osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, uwzględniając ich zasoby, predyspozycje, możliwości i uprawnienia. Różni lokalne potrzeby i potencjał na okoliczność wzmocnienia lokalnej polityki społecznej, sprzyjającej aktywności osób i rodzin oraz tworzenia warunków życia dających poczucie bezpieczeństwa i możliwości rozwoju.

Grafika nr 1

¹ ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U.2024 poz.1283 ze zm.): art. 110 ust.9 i 10

² tamże: art.2 ust.1 oraz art.3 ust 2

³ tamże: art.2 ust.2

System działań wspomagających rodziny obejmuje instrumenty finansowe i niefinansowe, m.in. z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i wychowawczych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, dodatków mieszkaniowych, wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy domowej, pomocy materialnej dla uczniów.

Gminne dokumenty wyznaczające długofalowe przedsięwzięcia mające na celu osiągnięcie zmian na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej to:

- Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla gminy Brzeszcze na lata 2022 -2031
- Program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej dla gminy Brzeszcze na lata 2024 - 2030
- Program Wspierania Rodziny w gminie Brzeszcze na lata 2024 – 2026
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025-2026

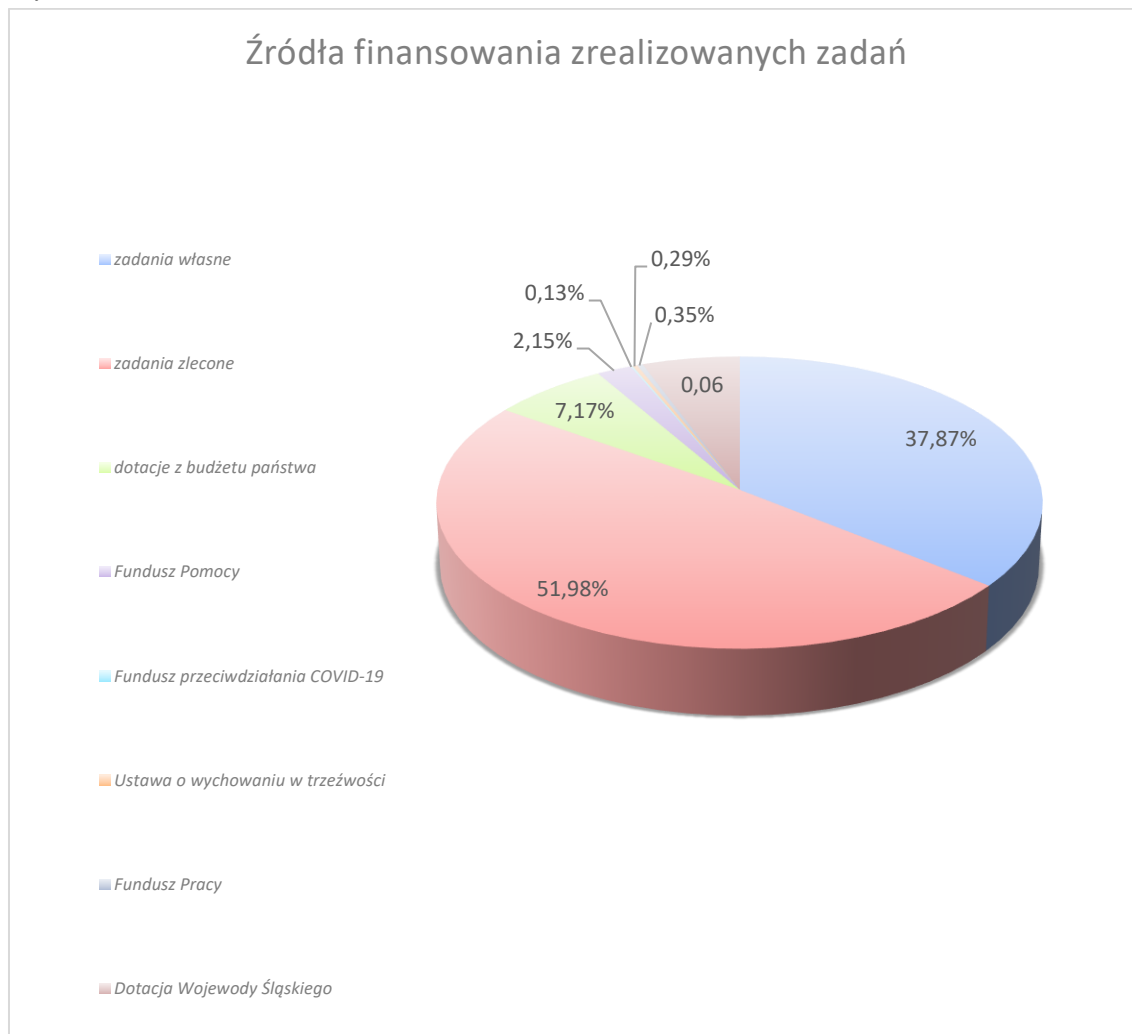
2 Poziom i struktura wydatków w 2024 roku

Budżet Ośrodka Pomocy Społecznej na rok 2024, po zmianach, został wykonany w następującej wysokości:

Tabela nr 1

Ogółem	Plan po zmianach	Wykonanie	%
		16 400 231,39	15 747 991,72
w tym:			
zadania własne (37,87%)	6 389 863,00	5 964 238,54	93,34%
zadania zlecone (51,98%)	8 296 241,70	8 186 885,29	98,68%
dotacje z budżetu państwa (7,17%)	1 169 671,29	1 129 073,96	96,53%
Fundusz Pomocy (2,15%)	338 070,97	338 070,97	100%
Fundusz przeciwdziałania COVID-19 (0,13%)	23 460,00	20 307,74	86,56%
Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (0,29%)	116 619,79	44 994,64	38,58%
Fundusz Pracy (0,35%)	56 304,64	54 420,58	96,65%
Dotacja Wojewody Śląskiego (0,06%)	10 000,00	10 000,00	100%
Środki poza budżetem			
Fundusz Solidarnościowy	683 932,03	634 483,49	92,77%

Wykres nr 1

W poszczególnych działach klasyfikacji budżetowej z podziałem na źródła finansowania realizowanych zadań i ich obsługę, wydatki Ośrodka Pomocy Społecznej w 2024 r. prezentują się jak niżej:

Tabela nr 2

WYDATKI W POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁACH KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ					
ZADANIA WŁASNE GMINY					
Dział	Rozdział	Nazwa	Plan po zmianach	Wykonanie	%
852	85202	Domy pomocy społecznej	841 871,00	813 894,52	96,68%
	85203	Ośrodki wsparcia (Schronisko dla osób bezdomnych)	587 138,00	562 540,53	95,81%

	85213	Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej (...)	500,00	0,00	0,00%
	85214	Zasiłki (okresowe, celowe) i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	130 000,00	86 707,01	66,70%
	85215	Dodatki mieszkaniowe	319 600,00	317 510,66	99,35%
	85216	Zasiłki stałe	7 500,00	0,00	0,00%
	85219	Ośrodki pomocy społecznej (utrzymanie OPS, zatrudnienie, refundacja zakupu okularów, ekwiwalent za odzież)	2 789 791,00	2 720 184,04	97,50%
	85228	Usługi opiekuńcze	845 450,00	749 288,14	88,63%
	85230	Pomoc w zakresie dożywiania (Program „Posiłek w szkole i w domu”)	42 448,00	12 482,50	29,41%
	85295	Pozostała działalność (prace społecznie użyteczne, rewitalizacja, zakupy związane z realizacją POPŻ, wkład własny do programu „Korpus Wsparcia Seniorów”)	42 129,00	32 009,69	
854	85415	Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	3 500,00	2 256,78	64,48%
855	85502	Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (proporcjonalnie: utrzymanie OPS, zatrudnienie, refundacja zakupu okularów)	276 236,00	232 011,81	83,99%
	85504	Wsparcie rodziny	204 400,00	150 483,00	73,62%
	85508	Rodziny zastępcze	120 000,00	107 015,69	89,18%
	85510	Działalność placówek opiekuńczo – wychowawczych	144 000,00	143 541,07	99,68%
	85513	Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne (...) oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów (...)	0,00	0,00	
	85516	System opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	34 250,00	33 303,00	97,24%
900	90005	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	1 050,00	1 010,10	96,20%
ŁĄCZNIE:			6 389 863,00	5 964 238,54	93,34%

DOTACJA NA ZADANIA ZLECONE Z ZAKRESU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ					
Dział	Rozdział	Nazwa	Plan po zmianach	Wykonanie	%
851	85195	Pozostała działalność (koszty wydania decyzji „90”)	6 740,00	5 440,00	80,71%
852	85215	"Bon energetyczny"	161 347,63	155 682,87	96,49%
	85219	Ośrodki Pomocy Społecznej (wynagrodzenia dla 2 opiekunów za sprawowanie opieki)	1 827,00	1 827,00	100,00%
	85228	Usługi opiekuńcze (specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi)	172 950,00	172 950,00	100,00%
	85278	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	421 250,00	383 985,00	91,15%
	85295	Pozostała działalność - licencja POMOST	6 112,00	6 112,00	100,00%
	85295	Pozostała działalność - dodatek ostonowy	91 676,70	91 676,70	100,00%
855	85502	Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	7 354 436,10	7 289 549,45	99,12%
	85503	Karta Dużej Rodziny	1 801,00	1 561,00	86,67%
	85513	Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne (...) oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów (...)	78 101,27	78 101,27	100,00%
ŁĄCZNIE:			8 296 241,70	8 186 885,29	98,68%
DOTACJA NA ZADANIA WŁASNE					
Dział	Rozdział	Nazwa	Plan po zmianach	Wykonanie	%
852	85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej (dofinansowanie Zespołu Interdyscyplinarnego)	6 000,00	6 000,00	100,00%
	85213	Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej (...)	30 125,45	29 993,97	99,56%
	85214	Zasiłki (okresowe, celowe) i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	111 000,00	107 201,55	96,58%

	85216	Zasiłki stałe	360 083,93	360 033,32	99,99%
	85219	Ośrodki pomocy społecznej (utrzymanie OPS, refundacja dodatków „400” dla pracowników socjalnych, dodatek motywacyjny)	472 098,51	450 656,10	95,46%
	85228	Usługi opiekuńcze (Program „Opieka 75+”)	97 432,00	97 432,00	100,00%
	85230	Pomoc w zakresie dożywiania (Program „Posiłek w szkole i w domu”)	56 000,00	47 053,60	84,02%
	85295	Pozostała działalność - Program „Korpus Wsparcia Seniorów”	8 356,00	7 895,00	94,48%
854	85415	Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	14 215,00	9 027,11	63,50%
855	85504	Wsparcie rodziny	14 360,40	13 781,31	95,97%
ŁĄCZNIE:			1 169 671,29	1 129 073,96	96,53%
ŚRODKI Z FUNDUSZU POMOCY					
Dział	Rozdział	Nazwa	Plan po zmianach	Wykonanie	%
754	75495	Pozostała działalność (świadczenie „40” na podstawie art.13 specustawy ukraińskiej ⁴)	18 624,00	18 624,00	100,00%
852	85214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (zasiłki okresowe, celowe na podstawie art.29 i 30 specustawy ukraińskiej)	13 523,00	13 523,00	100,00%
855	85502	Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	299 738,81	299 738,81	100,00%
	85513	Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne (...) oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów (...)	6 185,16	6 185,16	100,00%
ŁĄCZNIE:			338 070,97	338 070,97	100,00%
ŚRODKI COVID-19, OPŁATY TZW. „MAŁPKI” I „KAPSŁOWE”					
Dział	Rozdział	Nazwa	Plan po zmianach	Wykonanie	%
FUNDUSZ PRZECIWDZIAŁANIA COVID-19					

⁴ Dla występujących w niniejszym opracowaniu sformułowań „ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa” zastosowany został skrót „specustawa ukraińska”

852	85295	Pozostałą działalność - dodatek węglowy	3 060,00	3 060,00	100,00%
852	85295	Pozostałą działalność - refundacja podatku VAT za dostarczone paliwa gazowe	20 400,00	17 247,74	84,55%
ŁĄCZNIE:			23 460,00	20 307,74	86,56%
USTAWA Z DNIA 26 PAŹDZIERNIKA 1982 R. O WYCHOWANIU W TRZEŹWOŚCI I PRZECIWDZIAŁANIU ALKOHOLIZMOWI					
852	85295	Pozostała działalność - tzw. „małpki”	22 019,79	0,00	0,00%
851	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi (tzw. „kapsłowe”)	94 600,00	44 994,64	47,56%
ŁĄCZNIE:			116 619,79	44 994,64	38,58%
ŚRODKI Z FUNDUSZU SOLIDARNOŚCIOWEGO (POZA BUDŻETEM)					
Program „Opieka wychowawcza” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024			166 770,00	163 166,69	97,84%
Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024			517 162,03	471 316,80	91,14%
ŁĄCZNIE:			683 932,03	634 483,49	92,77%
FUNDUSZ PRACY					
Dział	Rozdział	Nazwa	Plan po zmianach	Wykonanie	%
855	85504	Rządowy program wspierania rodziny „Asystent rodziny w 2024 r.”	56 304,64	54 420,58	96,65%
ŁĄCZNIE:			56 304,64	54 420,58	96,65%
DOTACJA Z WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO					
Dział	Rozdział	Nazwa	Plan po zmianach	Wykonanie	%
853	85395	zasiłek celowy z tytułu zdarzenia losowego w wyniku wypadku, do którego doszło w KWK Mysłowice – Wesoła, w dniu 10 września 2024 r.	10 000,00	10 000,00	100,00%
ŁĄCZNIE:			10 000,00	10 000,00	100,00%

3 Obszary marginalizacji i wykluczenia społecznego

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej określa organizację, zadania, rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich przyznawania. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokajania ich niezbędnych potrzeb, a osoby i rodziny są zobowiązane do współpracy w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji.

Wykluczenie społeczne to sytuacja, w której członek społeczeństwa nie może normalnie uczestniczyć w działaniach obywateli tego społeczeństwa, przy czym ograniczenie to nie wynika z jej wewnętrznych przekonań, ale znajduje się poza kontrolą wykluczonej jednostki. Wykluczenie społeczne jest zjawiskiem wielowymiarowym i w praktyce oznacza niemożność uczestnictwa w życiu gospodarczym, politycznym czy kulturowym, w wyniku braku dostępu do zasobów, dóbr i instytucji, ograniczenia praw społecznych oraz deprywacji potrzeb.⁵

W roku 2024 pomocą społeczną w gminie Brzeszcze objętych było **177 rodzin**, w tym **297 osób** w tych rodzinach. W stosunku do liczby mieszkańców gminy, wynoszącej według stanu na 31 grudnia 2024 r. 19910 osób, liczba klientów pomocy społecznej stanowi 1,49 % i jest mniejsza w stosunku do trzech poprzednich lat, kiedy to wyniosła w 2023 r. – 1,89% (199 rodzin, tj. 381 osób), w 2022 r. – 1,96% (216 rodzin, tj. 399 osób), a w 2021 r. – 2,95% (331 rodzin, tj. 606 osób).

Tabela nr 3

WYSZCZEGÓLNIENIE	2024	2023
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną ogółem	177	199
w tym:		
liczba rodzin objętych pomocą finansową i rzeczową	137	171
liczba rodzin objętych wyłącznie pracą socjalną	40	28
liczba zawartych kontraktów socjalnych	18	15

Rodziny korzystające z pomocy społecznej różnią się ze względu na liczebność gospodarstw domowych, typy rodzin i problemy, z którymi się zmagają.

Tabela nr 4

TYPY RODZIN KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ	2024	2023
Liczba rodzin z dziećmi ogółem	35	48
w tym:		
liczba rodzin z 1 dzieckiem	11	13
liczba rodzin z 2 dziećmi	17	21
liczba rodzin z 3 dziećmi	4	8
liczba rodzin z 4 dziećmi	2	4
liczba rodzin z 5 dziećmi	1	2
liczba rodzin z 6 dziećmi	0	0
liczba rodzin z 7 dziećmi i więcej	0	0
w tym liczba rodzin niepełnych ogółem	10	23
z czego:		
rodzic z 1 dzieckiem	4	17
rodzic z 2 dziećmi	6	30
rodzic z 3 dziećmi	0	21
rodzic z 4 dziećmi i więcej	0	10
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	45	61
w tym:		
o liczbie osób 1	36	47

⁵ https://mfiles.pl/pl/index.php/Wykluczenie_spo%C5%82eczne, dostęp z 10.03.2025 r.

o liczbie osób 2	6	10
o liczbie osób 3	1	2
o liczbie osób 4 i więcej	2	2

Problemy, które dotyczą osoby i rodziny stanowiąc jednocześnie powody ubiegania się o pomoc społeczną wymienione są w art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Poniższa tabela prezentuje, które z nich stanowiły najliczniejszą pozycję.

Tabela nr 5

POWODY UBIEGANIA SIĘ O POMOC SPOŁECZNĄ	Liczba rodzin	
	2023	2024
Ubóstwo	84	98
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	33	28
Bezrobocie	28	36
Niepełnosprawność	76	95
Długotrwała lub ciężka choroba	91	125
Przemoc w rodzinie	0	1
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	6	16
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	7	18
Trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	6	2
Alkoholizm	42	42
Narkomania	6	2
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	5	5
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	21	0

Najczęstszą przyczyną ubiegania się w 2024 roku o wsparcie z pomocy społecznej był problem długotrwałej lub ciężkiej choroby, następnie niepełnosprawność, a w dalszej kolejności alkoholizm i bezdomność. Ubóstwo świadczy o niewystarczających środkach finansowych na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych i jest to okoliczność, która występuje jednocześnie z co najmniej jedną z pozostałych okoliczności, wymienionych w tabeli powyżej.

4 System wsparcia rodzin

Instrumenty pozwalające wspierać osoby i rodziny w przezwyciężaniu trudności życiowych oraz wzmacniać potencjał rodziny, zawarte są w wielu aktach prawa z obszaru zabezpieczenia

społecznego oraz w programach rządowych. W niektórych z nich obowiązuje kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń, zazwyczaj różne dla określonych form wsparcia.

Tabela nr 6

KRYTERIA DOCHODOWE DLA POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW ŚWIADCZEŃ			
Akt prawny	Kryterium dochodowe		
	Rodzaj świadczenia	Osoba samotnie gospodarująca	Osoba w rodzinie
Ustawa o pomocy społecznej	zasiłek celowy, okresowy, stały	776 zł	600 zł
Ustawa o świadczeniach rodzinnych	zasiłek rodzinny z dodatkami	nie dotyczy	674 zł lub 764 zł dla rodziny z dzieckiem z orzeczoną niepełnosprawnością oraz mechanizm „złotówka za złotówkę”
	specjalny zasiłek opiekuńczy		764,00 zł
	jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka		1922,00 zł
Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	świadczenia z funduszu alimentacyjnego	nie dotyczy	1209,00 zł oraz mechanizm „złotówka za złotówkę”
Ustawa o dodatkach mieszkaniowych	dodatek mieszkaniowy	w okresie od 01.01.2024 r. do 08.02.2024 r. – 2538,46 zł w okresie od 09.02.2024 r. do 31.12.2024 r. – 2862,19 zł	w okresie od 01.01.2024 r. do 08.02.2024 r. – 1903,85 zł w okresie od 09.02.2024 r. do 31.12.2024 r. – 2146,64 zł
Ustawa o systemie oświaty	stypendium szkolne, zasiłek szkolny	776 zł	600 zł

4.1 Świadczenia z pomocy społecznej realizowane w roku sprawozdawczym

W 2024 r., świadczeniami z pomocy społecznej, zarówno w formie pieniężnej jak i niepieniężnej objęto **137 rodzin**, tj. **183 osób** w tych rodzinach.

Zasiłek stały przysługuje osobie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy (kobietom po ukończeniu 60 lat, mężczyznom po ukończeniu 65 lat), która nie otrzymuje renty socjalnej, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, dodatku z tytułu

samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania lub zasiłku dla opiekuna. Pełna wysokość zasiłku stałego w 2024 roku wynosiła 1000 zł, a świadczenie to otrzymywały **44 osoby** (w 44 rodzinach liczących łącznie 52 osoby).

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość otrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. W szczególnie uzasadnionych przypadkach może zostać przyznany przy przekroczonym kryterium dochodowym w formie **zwrotnej**, a w przypadku podjęcia zatrudnienia przez osobę objętą kontraktem socjalnym i pobierającą zasiłek okresowy, może być wypłacany nadal, niezależnie od dochodu, do dnia wynikającego z decyzji przyznającej, jednak nie dłużej niż do 2 miesięcy od dnia, w którym osoba została zatrudniona. W 2024 r. z zasiłku okresowego skorzystały **58 rodzin** (80 osób).

Zasiłek celowy to rodzaj pomocy finansowej przyznawanej w celu zaspokojenia **niezbędnej potrzeby bytowej**, przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, ogrzewania, w tym opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. W szczególnie uzasadnionych przypadkach może zostać przyznany przy przekroczonym kryterium dochodowym w formie **specjalnej** lub **zwrotnej**, a niezależnie od dochodu i bez konieczności zwrotu może zostać przyznany w sytuacji poniesienia strat w wyniku zdarzenia losowego lub klęski żywiołowej. W roku sprawozdawczym, tą formą wsparcia objęte były **63 rodziny** (114 osób w tych rodzinach), w tym 12 rodzin (14 osób) skorzystało z zasiłku specjalnego, 8 osób z zasiłku zwrotnego, ale z odstępniem od żądania jego zwrotu oraz 23 rodziny (55 osób) w związku z poniesieniem strat w wyniku zdarzenia losowego (powódź we wrześniu 2024 r.).

Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym i prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej, a także ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności. Może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny lub projekt socjalny. Pomoc w postaci **wyłączonej** pracy socjalnej udzielona została **40 rodzinom** (z **67** rodzin objętych pracą socjalną wraz z innymi formami pomocy społecznej). **Kontrakty socjalne** zawarte zostały z **18 osobami**. **Projekt socjalny** realizowany był na rzecz aktywizacji i integracji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zakładał podjęcie współpracy z lokalnymi placówkami, instytucjami (w tym zawarcie umowy współpracy z Ośrodkiem Kultury) oraz z podmiotami ekonomii społecznej (np. kołami gospodyń wiejskich). Przedmiotem niniejszego projektu była organizacja i realizacja przedsięwzięć aktywizujących o charakterze kulturalnym, rozrywkowym, edukacyjnym i integracyjnym, adresowanych do osób starszych, w tym z niepełnosprawnościami i jednocześnie żyjących samotnie, osób z niepełnosprawnościami i jednocześnie żyjących samotnie, osób bezdomnych, w tym starszych i z niepełnosprawnościami. Celem głównym projektu było promowanie oraz wspieranie włączenia społecznego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu wieku, niepełnosprawności, bezdomności i poprawa jakości życia tych osób. Celami szczegółowymi projektu były:

1. Pobudzenie poczucia uznania za część społeczeństwa.
2. Wypełnienie nadmiaru czasu wolnego w satysfakcjonujący sposób.

3. Zaspokojenie potrzeby utrzymania normalnych stosunków towarzyskich oraz podtrzymanie więzi i komunikacji międzyludzkiej.
4. Wzmocnienie sprawności intelektualnej i zaradności życiowej.
5. Wzmocnienie poczucia uznania jako jednostki.

W ramach projektu zaplanowane i zrealizowane zostały takie inicjatywy jak: śniadanie wielkanocne, zajęcia edukacyjne z zakresu bezpieczeństwa oraz spotkanie wigilijne. Działaniami w ramach projektu socjalnego objętych zostało **56 osób**, z czego:

1. 53,57% to osoby w wieku 60 lat i więcej
2. 60,71% to osoby z niepełnosprawnością
3. 32,14% to osoby w wieku 60 lat i więcej i z niepełnosprawnością
4. 33,92% to osoby w kryzysie bezdomności
5. 8,92% to osoby w wieku 60 lat i więcej i z niepełnosprawnością, w kryzysie bezdomności
6. 53,57% to osoby żyjące samotnie, które nie mają rodziny lub u których więzi rodzinne zostały zerwane albo nie są na tyle trwałe, by stanowiły oparcie.

Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. **Poradnictwo prawne** realizuje się przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów. W roku sprawozdawczym z tego rodzaju wsparcia skorzystały **42 osoby** (45 porad). **Poradnictwo psychologiczne** realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii. W 2024 r. z badania do spraw orzecznich skorzystało **9 osób**, z poradnictwa psychologicznego **61 osób** (168 porad), a z psychoterapii **26 osób** (117 sesji terapeutycznych). **Poradnictwo rodzinne** obejmuje problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną. W tutejszej jednostce poradnictwo rodzinne realizowane jest w ramach pracy socjalnej, a terapia prowadzona jest przez psychoterapeutę w ramach poradnictwa psychologicznego.

Interwencja kryzysowa to zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. W ramach tej formy wsparcia udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb – poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych – schronienia do 3 miesięcy. W 2023 roku interwencją kryzysową **objęto 50 rodzin** (134 osoby), z czego 22 rodziny (78 osób w tych rodzinach) w związku z wystąpieniem przemocy domowej.

Schronienie dla osoby lub rodziny tego pozbawionej następuje przez przyznanie tymczasowego schronienia w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych albo schronisku dla osób bezdomnych z usługami z usługami opiekuńczymi. W strukturze Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonuje ośrodek wsparcia jakim jest Schronisko dla osób bezdomnych liczące 23 miejsca. Placówka zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny, całodobowe tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej. Mogą tam przebywać osoby zdolne do samoobsługi, których stan zdrowia nie zagraża zdrowiu i życiu innych osób przebywających w placówce. Odpłatność za pobyt Schronisku wynosi 30% dochodu osoby korzystającej z tej formy wsparcia. Wszystkie osoby przebywające

w Schronisku korzystają z usług aktywizacyjnych poprzez uczestniczenie w grupowych treningach umiejętności społecznych, interpersonalnych, rozwiązywania problemów, z indywidualnych rozmów z pracownikiem socjalnym czy psychologiem, angażowani są do różnych form aktywności poza placówką, np. sprzątanie wokół budynku Ośrodka, pomoc w rozładunku żywności, pomoc mieszkańcom gminy w pracach przydomowych, zobowiązani są do terapii uzależnień, rejestracji w urzędzie pracy, motywowani do leczenia chorób somatycznych, ubiegania się o orzeczenie niepełnosprawności. W 2024 r. z usług ośrodka wsparcia skorzystało **31 mężczyzn**, z czego 6 mężczyzn w trakcie roku usamodzielniało się, ale 1 z nich powrócił do placówki. Przyczyną niepowodzenia było nadużywanie alkoholu, a w konsekwencji utrata mieszkania. 5 mężczyzn przebywających w Schronisku pobierało zasiłek stały, 6 - emeryturę, 1 - rentę.

Pomoc doraźna albo okresowa w postaci jednego gorącego posiłku dziennie przysługuje osobie, która własnym staraniem nie może go sobie zapewnić. Przyznana dzieciom i młodzieży w okresie nauki w szkole może być realizowana w formie zakupu posiłków. Osoba lub rodzina może otrzymać pomoc w formie rzeczowej w postaci produktów żywnościowych. Z pomocy w formie posiłków skorzystały **33 osoby**, z tego 26 osób dorosłych (w tym 24 osoby bezdomne), 6 uczniów szkół, 1 dziecko w przedszkolu.

Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze to pomoc, która przysługuje osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi, o których mowa mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Ta forma wsparcia obejmuje pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów w otoczeniu. Specjalistyczne usługi opiekuńcze to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. W roku sprawozdawczym wsparciem w formie **usług opiekuńczych** objętych było **39 osób**, z czego 31 osób prowadziło jednoosobowe gospodarstwa domowe, a 8 osób gospodarowało z rodziną (łącznie osób w rodzinach to 50). Ze **specjalistycznych usług opiekuńczych** (dla osób z zaburzeniami psychicznymi) korzystały **2 osoby** (liczba osób w rodzinach świadczeniobiorców to 7).

Osobie, która wymaga całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, a nie może samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu i której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w **domu pomocy społecznej**. W 2024 roku, w **9 domach pomocy społecznej** przebywało **17 osób**. Osoby umieszczone w domu pomocy społecznej ponoszą odpłatność w wysokości do 70 % swoich dochodów, a różnicę do pełnego kosztu pokrywa rodzina lub gmina. Poniżej tabela z wykazem domów pomocy społecznej, w których przebywali mieszkańcy gminy Brzeszcze oraz pełnym miesięcznym kosztem utrzymania 1 osoby w placówce.

Tabela nr 7

WYKAZ DOMÓW POMOCY SPOŁECZNEJ, W KTÓRYCH PRZEBYWALI MIESZKAŃCY GMINY W 2024 R.		
Nazwa DPS i jego rodzaj	Liczba umieszczonych osób	Pełny miesięczny koszt pobytu mieszkańca
Dom Pomocy Społecznej „Śliżowy Potok” w Żywcu; dla przewlekle somatycznie chorych	2	5678,20
Dom Pomocy Społecznej Zakonu Ojców Bonifratów w Kalwarii Zebrzydowskiej; dla przewlekle psychicznie chorych mężczyzn	2	6332,00
Dom Pomocy Społecznej Braci Albertynów w Bulowicach; dla przewlekle psychicznie chorych mężczyzn	3	6122,58
Dom Pomocy Społecznej w Bobrku; dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	3	7297,66
Powiatowy Dom Pomocy Społecznej „Pogodna jesień” w Cieszynie; dla osób starszych i przewlekle somatycznie chorych	1	6600,00
Dom Pomocy Społecznej im. św. o. Rafała Kalinowskiego w Wadowicach; dla przewlekle psychicznie chorych kobiet i mężczyzn	3	6796,00
Dom Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Izdebniku	1	7900,00
Dom Pomocy Społecznej nr 1 dla osób niepełnosprawnych fizycznie w Gorzowie Wielkopolskim	1	8113,89
Dom Pomocy Społecznej im. Św. Faustyny w Rabce Wyżnej	1	5744,00

4.2 Świadczenia rodzinne, opiekuńcze, wychowawcze

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka, a prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego świadczenia przysługuje rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka, opiekunowi faktycznemu dziecka oraz osobie uczącej się. Do zasiłku rodzinnego przysługują (przy spełnianiu ustawowych przesłanek) dodatki z tytułu:

1. urodzenia dziecka,
2. opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
3. samotnego wychowywania dziecka,
4. wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
5. kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
6. rozpoczęcia roku szkolnego,
7. podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania

W 2024 r. ze świadczeń rodzinnych, z dodatków do tych świadczeń skorzystały **110 rodzin**. Szczegółowe dane prezentuje tabela poniżej.

Tabela nr 8

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń wypłaconych
Zasiłek rodzinny	110	248	2392	266358,63
Dodatki:				
urodzenie dziecka	7	8	8	8000,00
opieka nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	4	4	40	1600,00
samotne wychowywanie dziecka	14	16	146	27872,54
wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	37	54	531	48973,12
kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego	41	46	448	43937,14
rozpoczęcie roku szkolnego	91	147	147	13236,21
podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	35	42	340	21886,55
Razem			4052	446264,19

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka żywego przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, spełniającym kryterium dochodowe, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu, co potwierdza się zaświadczeniem lekarskim. W 2024 r. przyznano **30** świadczeń dla 30 dzieci w 28 rodzinach.

Świadczenia opiekuńcze to: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenie pielęgnacyjne oraz zasiłek dla opiekuna. W roku sprawozdawczym, ze świadczeń skorzystało **501 rodzin**. Szczegółowe dane prezentuje tabela poniżej.

Tabela nr 9

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń
zasiłek pielęgnacyjny	481	500	5579	1204171,36
specjalny zasiłek opiekuńczy	1	1	6	3720,00
świadczenie pielęgnacyjne	132	130	1460	4341940,20
Razem			7045	5549831,56

Świadczenie rodzicielskie przysługuje matce albo ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka w przypadku objęcia nad nim opieki do ukończenia przez dziecko 7. roku życia lub, gdy dziecko ma odroczony obowiązek szkolny – do ukończenia 10. roku życia, rodzinie zastępczej (z wyjątkiem zawodowej), osobie, która przysposobiła dziecko w przypadku objęcia nad nim opieki do ukończenia przez dziecko 7. roku życia lub, gdy dziecko ma odroczony obowiązek szkolny – do ukończenia 10. roku życia. W 2024 r. z przedmiotowym wsparciem objętych było **33 rodziny**.

Jednorazowe świadczenie w wysokości 4000 zł, z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. W 2024 r. wypłacono **2** takie świadczenia.

4.3 Fundusz alimentacyjny

Fundusz alimentacyjny stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów środkami finansowymi z budżety państwa. Osobą uprawnioną do świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest dziecko, które ma zasądzone od rodzica alimenty (również na podstawie ugody zawartej przez rodziców przed sądem). Przysługują do 18 roku życia, a w przypadku kontynuowania nauki do 25 roku życia. Gdy dziecko ma orzeczony znaczny stopień niepełnosprawności świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują bez względu na wiek. W roku sprawozdawczym ilość osób uprawnionych do przedmiotowego wsparcia wyniosła **67**.

W 2024 r. w gminie Brzeszcze było **180 dłużników alimentacyjnych, a 126 poza gminą**. W stosunku do dłużników podejmowane były następujące działania:

1. wydano 5 decyzji o uznaniu dłużników alimentacyjnych za uchylających się od zobowiązań,
2. przekazano do 4 biur informacji gospodarczej 2 informacje o zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych powyżej 6 miesięcy,
3. poinformowano Powiatowy Urząd Pracy w Oświęcimiu o potrzebie aktywizacji zawodowej 2 osób będących dłużnikami alimentacyjnymi,
4. zobowiązano 1 dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna,
5. skierowano 2 wnioski do Starosty Oświęcimskiego o podjęcie działań, w celu odebrania dłużnikowi prawa jazdy,
6. przekazano komornikom 10 informacji z wywiadów alimentacyjnych, mających wpływ na bezskuteczną egzekucję świadczeń,
7. przekazano Policji 43 zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art.209 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny,
8. skierowano 50 wezwań do dłużników alimentacyjnych, w celu przeprowadzenia wywiadów alimentacyjnych i złożenia oświadczeń majątkowych,

Łączne należności od dłużników alimentacyjnych na 31.12.2023 r. wynoszą 9 712 872,64 zł (z tytułu zaliczek alimentacyjnych – 624 481,24 zł, funduszu alimentacyjnego – 5 420 319,63 zł i odsetek od niego – 3 664 398,93 zł, kosztów upomnienia – 3 672,84 zł), w tym: budżet państwa – 7 228 831,40

zł oraz budżet gminy – 2 484 041,24 zł. W 2024 r. gmina odzyskała od dłużników alimentacyjnych kwotę 354 212,67 zł, w tym do budżetu gminy – 90 399,56 zł, a do budżetu państwa – 263 813,11 zł.

4.4 Dodatki mieszkaniowe

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminę, mającym na celu dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. Przysługuje, gdy średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego uzyskany w okresie trzech miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku nie przekracza kryteriów ustawowych obowiązujących w dniu złożenia wniosku. W 2024 r. z tego rodzaju świadczenia skorzystało **107 rodzin**.

Tabela nr 10

DODATKI MIESZKANIOWE	
Kwota dodatku	Liczba świadczeń
do 50 zł	0
od 51 zł do 100 zł	6
od 101 zł do 200 zł	32
powyżej 201 zł	123

4.5 Pomoc materialna dla uczniów (o charakterze socjalnym)

Uczniowi przysługuje prawo do **pomocy materialnej** ze środków budżetu państwa lub budżetu właściwej jednostki samorządu terytorialnego. Udzielana jest w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji, wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia, a także wspierania edukacji uczniów zdolnych. Ma charakter socjalny lub motywacyjny. Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje pomoc materialną o charakterze socjalnym, do której należą stypendia szkolne i zasiłki szkolny. Świadczenia przyznawane są na wniosek rodzica, pełnoletniego ucznia lub dyrektora szkoły. Stypendium szkolne wynosi 150% kwoty zasiłku rodzinnego tj. 186 zł miesięcznie, przy dochodzie do 250 zł na osobę w rodzinie lub 100% kwoty zasiłku rodzinnego tj. 124 zł miesięcznie przy dochodzie powyżej 250 zł do 600 zł na osobę w rodzinie. W 2024 r. przyznano i wypłacono **stypendia dla 15 dzieci** w 9 rodzinach.

Tabela nr 11

STYPENDIA SZKOLNE + ZASIŁKI SZKOLNE		
Okres przyznania	Liczba uczniów	Kwota wypłaconych świadczeń
I – VI 2024	11	6360,74 zł
IX – XII 2024	11	4923,15 zł

4.6 Potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej

Do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych mają prawo, m.in. osoby nieubezpieczone, posiadające miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, posiadają obywatelstwo Polskie lub uzyskały w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą albo zezwolenie na pobyt czasowy (udzielone w związku z okolicznościami określonymi w przepisach prawa), spełniające kryterium dochodowe w pomocy społecznej, u których nie stwierdzono dysproporcji między udokumentowaną wysokością dochodu a sytuacją majątkową osoby lub rodziny. Dokumentem potwierdzającym prawo do świadczeń opieki zdrowotnej jest decyzja burmistrza gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy. W roku sprawozdawczym wydano dla **31 osób** 42 decyzje potwierdzające prawo do świadczeń z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, 7 decyzji odmawiających, 13 decyzji umarzających postępowanie oraz 5 decyzji o wygaszeniu prawa do świadczeń z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

4.7 Karta Dużej Rodziny

Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ w instytucjach publicznych oraz prywatnych firmach. Karta wydawana jest na wniosek rodzica, posiada swój numer, dane osobowe osoby uprawnionej i jest przyznawana bez względu na dochód w rodzinie. Karta wydawana jest dla rodziców (bezterminowo) oraz dla dzieci (do 18 roku życia, w sytuacji, gdy dziecko się uczy - do ukończenia 25 roku życia, gdy dziecko posiada orzeczenie o niepełnosprawności - na czas ważności tego orzeczenia). Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny uprawnia do ulg lub zniżek w podmiotach wskazanych na stronie internetowej Ministra Pracy i Polityki Społecznej. W roku 2024 wydano **165 kart tradycyjnych** i **165 kart elektronicznych**, na podstawie złożonych **74 wniosków**.

4.8 Kierowanie osób do Dziennego Domu Senior+ w Jawiszowicach

Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeszczach przyjmuje deklaracje do uczestnictwa w zajęciach **Dziennego Domu Senior+ w Jawiszowicach**, przeprowadza wywiady środowiskowe, organizuje posiedzenia Komisji Rekrutacyjnej, sporządza protokoły z tych posiedzeń i zamieszcza je na stronie internetowej Ośrodka, wydaje decyzje administracyjne ustalające odpłatność za pobyt w Dziennym Domu Senior+. W 2023 r. w zajęciach Dziennego Domu Senior+ uczestniczyło **14 osób**. W ciągu roku 1 osoba zrezygnowała z zajęć w ośrodku wsparcia, z uwagi na pogorszenie stanu zdrowia.

4.9 Prace społecznie użyteczne

Prace społecznie użyteczne są instytucją rynku pracy, uregulowaną w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, przewidziana dla osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, które korzystają ze świadczeń pomocy społecznej. Ośrodek Pomocy Społecznej (gmina) zawiera porozumienie z powiatowym urzędem pracy (starostą), stanowiące podstawę do wykonywania prac społecznie użytecznych. Uczestnictwo w pracach odbywa się na podstawie skierowania bezrobotnego

do udziału w nich. Maksymalny tygodniowy wymiar pracy wynosi 10 godzin. W roku sprawozdawczym wynagrodzenie dla osoby wykonującej prace społecznie użyteczne wynosiło do 31.05.2024 r. 10,90 zł za godzinę, a od 01.06.2024 r. 12,20 zł za godzinę (maksymalna stawka ustalana przez Departament Funduszy Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii). W 2024 r. do prac społecznie użytecznych skierowanych było **7 osób** (3 do Ośrodka Kultury, 2 do Zespołu Szkolno – Przedszkolnego nr 5, 2 do Ośrodka Pomocy Społecznej), które zrealizowały łącznie **638 godzin**.

Liczba bezrobotnych w gminie Brzeszcze, według stanu na dzień 31.12.2024 r. to 239 osób, w tym 129 kobiet, liczba poszukujących pracy to 3 osoby (mężczyźni). Tabela poniżej prezentuje liczbę bezrobotnych według wieku i wykształcenia.

Tabela nr 12

Wiek	18 – 24	33
	25 - 34	55
	35 - 44	67
	45 - 54	57
	55 – 59	22
	60 lat i więcej	5
Wykształcenie	wyższe	44
	policealne i średnie zawodowe/branżowe	70
	średnie ogólnokształcące	35
	zasadnicze zawodowe/branżowe	57
	gimnazjalne/podstawowe i poniżej	33

4.10 Dodatek osłonowy

Stanowił element rządowej tarczy antyinflacyjnej, który ma na celu łagodzenie rosnących cen energii, gazu i żywności. Przysługiwał gospodarstwu domowemu, którego przeciętne miesięczne dochody nie przekraczały 2100 zł w gospodarstwie jednoosobowym albo 1500 zł na osobę w gospodarstwie wieloosobowym. Wysokość dopłat w ramach dodatku osłonowego wynosiła:

- ✓ dla jednoosobowego gospodarstwa domowego 228,80 zł /286 zł przy założeniu, że dochód nie przekroczył 2100 złotych,
- ✓ dla gospodarstw 2-3 osobowych 343,20 zł /429 zł przy założeniu, że dochód nie przekroczył 1500 złotych miesięcznie na osobę,
- ✓ dla gospodarstw 4-5 osobowych 486,20 zł /607,75 zł przy założeniu, że dochód nie przekroczył 1500 złotych miesięcznie na osobę,
- ✓ dla gospodarstw sześciuosobowych i większych 657,80 zł/ 822,25 zł przy założeniu, że dochód nie przekroczył 1500 złotych miesięcznie na osobę.

Kwota dofinansowania uzależniona była od źródła ogrzewania.

W przypadku dodatku osłonowego obowiązywała tzw. zasada złotówka za złotówkę, co oznaczało, że dodatek mógł zostać przyznany po przekroczeniu kryterium dochodowego, a jego kwota była pomniejszana o kwotę tego przekroczenia.

W 2024 r. przyjęto **278 wniosków**, z czego **258** zostało rozpatrzonych **pozytywnie**, **17 odmownie**, a resztę stanowią wnioski umorzone i pozostawione bez rozpatrzenia.

4.11 Bon energetyczny

Bon energetyczny to jednorazowe dofinansowanie dla gospodarstw domowych do rachunków za energię elektryczną. Ze wsparcia mogły skorzystać jedno lub wieloosobowe gospodarstwa domowe, gdy przeciętny miesięczny dochód nie przekraczał 2500 zł w gospodarstwie jednoosobowym albo 1700 zł na osobę w gospodarstwie wieloosobowym. Kwota dofinansowania wynosiła od 300 zł do 1200 zł, w zależności od liczebności gospodarstwa.

Tabela nr 13

300 zł	jednoosobowe gospodarstwo domowe
400 zł	gospodarstwo domowe składające się z 2 do 3 osób
500 zł	gospodarstwo domowe składające się z 4 do 5 osób
600 zł	gospodarstwo domowe składające się z co najmniej 6 osób

W przypadku, gdy główne źródło ogrzewania gospodarstwa domowego było zasilane energią elektryczną i było wpisane lub zgłoszone do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków w ustawowym terminie bon energetyczny przysługiwał w wysokości od 600 zł do 1200 zł, w zależności od liczebności gospodarstwa.

Tabela nr 14

600 zł	jednoosobowe gospodarstwo domowe
800 zł	gospodarstwo domowe składające się z 2 do 3 osób
1000 zł	gospodarstwo domowe składające się z 4 do 5 osób
1200 zł	gospodarstwo domowe składające się z co najmniej 6 osób

W przypadku bonu energetycznego obowiązywała tzw. zasada złotówka za złotówkę, co oznaczało, że bon mógł zostać przyznany po przekroczeniu kryterium dochodowego, a jego kwota była pomniejszana o kwotę tego przekroczenia. W 2024 r. przyjęto **467 wniosków**, z czego **390** zostało rozpatrzonych **pozytywnie**, **67 odmownie**, a resztę stanowią wnioski umorzone i pozostawione bez rozpatrzenia.

4.12 Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową

Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 - Podprogram 2023 współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, ma na celu udzielenie wsparcia osobom doświadczającym najgłębszych form ubóstwa poprzez udostępnienie pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków, a także możliwość udziału w tzw. działaniach towarzyszących. Do pomocy kwalifikują się osoby oraz rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, które uzyskały dochód nieprzekraczający 265% kryterium ustawowego uprawniającego do świadczeń z pomocy społecznej, i tak:

1. nieprzekraczający 2056,40 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej (kryterium ustawowe - 776 zł);
2. nieprzekraczający 1590,00 zł w przypadku osoby w rodzinie (kryterium ustawowe - 600 zł).

Osoby objęte wsparciem otrzymują artykuły warzywne i owocowe, skrobiowe, mleczne, mięsne, a także cukier i olej. W 2024 r., Ośrodek Pomocy Społecznej, pełniąc rolę organizacji partnerstwa lokalnego, przy zaangażowaniu pracowników zajmował się organizacją przedsięwzięcia na terenie

gminy oraz rozładunkiem i dystrybucją żywności. Pomieszczenia do zmagazynowania żywności udostępnił Ośrodek Kultury na podstawie umowy. Wsparcia w formie paczek żywnościowych udzielono **220 osobom** w 107 rodzinach. Przekazano **5054,80** kilogramów oraz **2200** litrów produktów żywnościowych, o wartości **45 317,91 zł**.

4.13 Program osłonowy dotyczący tzw. „opieki na odległość”

Celem programu osłonowego dla mieszkańców gminy Brzeszcze, na lata 2024 – 2026, dotyczącego realizacji usług opiekuńczych poprzez dostęp do tzw. „opieki na odległość”, jest zapewnienie możliwości bezpiecznego funkcjonowania seniorów w miejscu ich zamieszkania. Adresatami Programu są mieszkańcy gminy Brzeszcze w wieku 60 lat i więcej, którzy mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzący samodzielne gospodarstwa lub mieszkający z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającej opieki w codziennym funkcjonowaniu, w zakresie odpowiadającym ich potrzebom. Usługa teleopieki realizowana jest poprzez wyposażenie seniora w opaskę bezpieczeństwa na nadgarstek i podłączenie opaski bezpieczeństwa do systemu teleopieki oraz zapewnienie całodobowej możliwości łączności z telecentrum. Gmina posiada **25 opasek bezpieczeństwa**. W 2024 r. z „opieki na odległość” korzystało **27 osób**.

4.14 Program rządowy „Opieka 75+”

Celem programu jest rozwój i poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób samotnych oraz pozostających w rodzinach, będących w wieku 75 lat i więcej. Gmina otrzymuje dotację celową na realizację usług opiekuńczych, a udział środków własnych gminy wynosi nie mniej niż 40% przewidywanych kosztów realizacji zadania. Otrzymane środki przeznaczone były, zgodnie z założeniami programu, na dofinansowanie usług opiekuńczych osobom, którym usługi te świadczone były w poprzednich latach i kontynuowane w 2024 r. i osobom nowym oraz na dofinansowanie do zwiększenia ilości godzin usług. W 2024 r. z programu dofinansowane zostały usługi opiekuńcze świadczone dla **24 osób** (dofinansowano realizację 5 838 godzin usług).

4.15 „Koperta życia”

„Koperta życia” to akcja skierowana do osób starszych, przewlekle chorych, samotnych i polega na umieszczeniu w specjalnie przygotowanych kopertach najważniejszych informacji o stanie zdrowia, przyjmowanych lekach, alergiach na leki, kontaktach do najbliższych, niezbędnych danych osobowych. Pakiet z informacjami powinien być przechowywany w lodówce, czyli miejscu, które jest prawie w każdym domu i zarazem jest łatwo dostępne. „Koperta życia” przyspiesza ratownikom medycznym dostęp do ważnych informacji medycznych mogących uratować życie, ułatwia pracę innym służbom oraz zwiększa poczucie bezpieczeństwa osób starszych. W 2024 r. Ośrodek Pomocy Społecznej wydał **10 „Kopert życia”**.

4.16 Program rządowy „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2024

Z programu „**Opieka wytchnieniowa**” mogą korzystać członkowie rodzin lub opiekunowie sprawujący bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub orzeczeniami równoważnymi. Celem programu jest odciążenie opiekunów, m.in. poprzez zapewnienie im wsparcia w wykonywaniu dotychczasowych obowiązków lub zapewnienie zastępstwa, dzięki któremu opiekunowie zyskają czas dla siebie. Program realizowany jest w formie:

1. pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej lub ośrodka wsparcia prowadzonym jako zadanie własne samorządu lub innym miejscu wskazanym przez uczestnika programu lub jego opiekuna prawnego, które otrzyma pozytywną opinię gminy/powiatu realizującego program (240 godzin);
2. pobytu całodobowego w ośrodku wsparcia prowadzonym jako zadanie własne samorządu lub w ośrodku/placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym wpisaną do rejestru właściwego wojewody lub innym miejscu wskazanym przez uczestnika programu lub jego opiekuna prawnego, które otrzyma pozytywną opinię gminy/powiatu realizującego program (14 dni).

W roku sprawozdawczym zrealizowane zostały **2534 godziny** opieki wytchnieniowej dla **17 opiekunów** w formie pobytu dziennego w miejscu zamieszkania oraz **56 dób** opieki wytchnieniowej (po 7 dla jednej osoby) dla **8 opiekunów**, w formie pobytu całodobowego w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Usługi świadczone są na podstawie umów cywilnoprawnych z wykonawcami wskazanymi przez świadczeniobiorców lub wyłonionymi przez Ośrodek w trybie zamówień publicznych.

4.17 Program rządowy „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” – edycja 2024

Celem programu „**Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością**” jest wprowadzenie usługi asystenta, jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz dla osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności lub orzeczeniami równoważnymi. Program zakłada świadczenie przez osobistego asystenta na rzecz uczestnika programu, pomocy w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym. W 2024 r. z usług asystencji osobistej skorzystało **27 osób**, w tym **4 dzieci** oraz **23 osoby dorosłe**. Ilość godzin wsparcia wyniosła **8786**. Usługi świadczone są na podstawie umów cywilnoprawnych z wykonawcami wskazanymi przez świadczeniobiorców lub wyłonionymi przez Ośrodek w trybie zamówień publicznych.

5 Interwencja kryzysowa

5.1 Rola w gminnym systemie przeciwdziałania przemocy domowej

Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeszczach zapewnia obsługę organizacyjno – techniczną i finansową Zespołu interdyscyplinarnego w Brzeszczach. Zespół interdyscyplinarny w Brzeszczach liczy 12 członków będących przedstawicielami jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia. Zarząd Zespołu interdyscyplinarnego tworzą pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w rolach: przewodnicząca – dyrektor jednostki, zastępca przewodniczącej – pracownik socjalny, sekretarz – asystent rodziny, realizując szereg merytorycznych zadań wynikających z przepisów prawa w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. Pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej, jako przedstawiciele jednego z wielu podmiotów wskazanych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej, wszczynają procedurę „Niebieskie Karty” w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej oraz wchodzi w obowiązkowy, podstawowy skład grup diagnostyczno – pomocowych, dokonujących diagnozy i oceny sytuacji, w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej.

W 2024 r., pracownicy tutejszego Ośrodka – pracownicy socjalni oraz asystenci rodzin, wszczęli **12 procedur „Niebieskie Karty”** z 28 realizowanych ogółem w gminie (24 zainicjowane przez podmioty gminy i 4 przez podmioty spoza gminy), uczestniczyli w posiedzeniach **42 grup diagnostyczno – pomocowych** (powołanych w 2024 r. oraz kontynuowanych z lat poprzednich). W razie zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową, pracownik socjalny zapewnia dziecku ochronę poprzez umieszczenie go poza rodziną (w miejscach określonych w przepisach prawa), włącznie z transportowaniem tego dziecka, a decyzję tą podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, pielęgniarką lub ratownikiem medycznym. W roku sprawozdawczym inicjatywa taka podejmowana była przez pracowników socjalnych **1 raz**, jednak w oparciu o opinię służby medycznej, dzieci pozostały w swoim środowisku. W Ośrodku Pomocy Społecznej realizowane jest poradnictwo prawne, psychologiczne oraz psychoterapia dla dorosłych osób doświadczających przemocy domowej. W 2024 r. **14 osób** skorzystało ze wsparcia w formie pomocy psychologicznej i psychoterapeutycznej.

5.2 Mieszkanie interwencyjno - kryzysowe

Mieszkanie interwencyjno – kryzysowe funkcjonuje w strukturze Ośrodka Pomocy Społecznej i jest utrzymywane w celu zapewnienia miejsca całodobowego, okresowego pobytu osobom i rodzinom, które z powodu nagłego zdarzenia losowego znalazły się w sytuacji uniemożliwiającej im pobyt w dotychczasowym miejscu zamieszkania oraz w celu zapewnienia miejsca całodobowego, okresowego pobytu osobom doznającym przemocy domowej. W 2024 r. z tej formy wsparcia korzystały 2 osoby (od lutego 2023 r.), które znalazły się w sytuacji kryzysowej z powodu pożaru domu.

6 Organizowanie pracy z rodziną

Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeszczach jest podmiotem wyznaczonym w gminie Brzeszcze do organizacji pracy z rodziną. W Ośrodku utworzony jest **dwuosobowy zespół do spraw asysty rodzinnej**, który wykonuje zadania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Praca z rodziną prowadzona jest również w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną. W przypadku, gdy Ośrodek poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, analizuje sytuację rodziny i jeśli wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta, występuje o to do dyrektora jednostki. W 2024 r. asystenci rodzin współpracowali z **26 rodzinami**. Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej, na podstawie upoważnienia Burmistrza Brzeszcz, sprawuje kontrolę nad placówką wsparcia dziennego. Kontrola realizowana jest co dwa lata i ostatnia miała miejsce 9 -13 grudnia 2024 r. Ponadto, pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej opracowują i monitorują realizację trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny, a dyrektor jednostki składa Radzie Miejskiej roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

7 „Bon żłobkowy”

W styczniu 2021 r. Rada Miejska w Brzeszczach, biorąc pod uwagę lokalne potrzeby w zakresie świadczeń na rzecz rodziny, podjęła uchwałę o ustanowieniu dla osób zamieszkałych na terenie gminy świadczenia w formie „bonu żłobkowego”. Celem świadczenia było częściowe pokrycie opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub przebywającego pod opieką dziennego opiekuna. Bon żłobkowy przyznawany był maksymalnie na okres 1 roku kalendarzowego, jednak nie dłużej niż na okres, na jaki zawarta została umowa z podmiotem sprawującym opiekę nad dzieckiem, a miesięczna kwota świadczenia to 250 zł na każde uprawnione dziecko, jednak nie więcej niż koszt sprawowania opieki nad dzieckiem, bez wyżywienia, wynikający z umowy zawartej z podmiotem sprawującym opiekę. Świadczenie to realizowane było w gminie do 30 września 2024 r., bowiem 1 października 2024 r. weszła w życie ustawa z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz wychowaniu dziecka – „Aktywni rodzice”, która zakłada, m.in. świadczenie „aktywne w żłobku”, przysługujące rodzicom na dziecko uczęszczające do żłobka, klubu dziecięcego albo objęte opieką sprawowaną przez opiekuna dziennego, na dofinansowanie kosztów tej opieki w jednej z wymienionych tu form. Wysokość świadczenia to 1500 zł miesięcznie lub 1900 zł miesięcznie, gdy dziecko ma orzeczoną niepełnosprawność (z określonymi w ustawie wskazaniem) i stanowi miesięczną opłatę rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, do której nie wlicza się wyżywienia. Świadczenie przekazywane jest na rachunek bankowy podmiotu zapewniającego opiekę nad dzieckiem.

W 2024 r. z „bonu żłobkowego” w gminie skorzystały **23 rodziny** (1 odmowa z uwagi na przekroczony dochód). Liczba wszystkich udzielonych świadczeń wyniosła **133**.

8 Dodatek węglowy

Dodatek węglowy był w 2022 roku jednorazowym świadczeniem przysługującym gospodarstwom domowym, dla których głównym źródłem ogrzewania był kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy

na paliwo stałe – zasilane węglem kamiennym, brykietem lub peletem, zawierającymi co najmniej 85% węgla kamiennego. W rozwiązaniu tym nie było kryteriów dochodowych, a dodatek przysługiwał również gospodarstwom, które już zakupiły węgiel. W następnych latach kontynuowano rozpatrywanie spraw o wypłatę dodatku węglowego wszczętych w 2022 r.

W 2024 r. został przyznany i wypłacony **1 dodatek węglowy** w wyniku uchylecia zaskarżonej decyzji Samorządowego Kolegium Odwoławczego oraz poprzedzającej ją decyzji Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzeszczach.

9 „Czyste powietrze”

„Czyste Powietrze” to kompleksowy program, którego celem jest zmniejszenie lub uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery przez domy jednorodzinne. Skupia się na wymianie starych pieców i kotłów na paliwo stałe oraz termomodernizacji budynków jednorodzinnych by efektywnie zarządzać energią. Skierowany jest do osób fizycznych będących właścicielami/współwłaścicielami domów jednorodzinnych/wydzielonych lokali mieszkalnych. Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi postępowania w sprawach o żądanie wydania zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego oraz wydaje w tych sprawach zaświadczenia. W roku sprawozdawczym wydano **61 zaświadczeń** oraz **10 postanowień** o odmowie wydania zaświadczenia.

10 Refundacja podatku VAT dla odbiorców paliw gazowych

To świadczenie, którego celem jest wsparcie odbiorców paliw gazowych w gospodarstwach domowych o najniższych dochodach, zużywających paliwa gazowe do celów grzewczych. Warunkiem otrzymania dodatku jest wpis lub zgłoszenie źródła ogrzewania do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków oraz spełnianie kryterium dochodowego wynoszącego: 2100 zł na osobę w gospodarstwie jednoosobowym i 1500 zł na osobę w gospodarstwie wieloosobowym. Z refundacji podatku VAT w 2024 r. skorzystało **20 rodzin**. Przyjęto 67 wniosków, z czego 54 zostały rozpatrzone pozytywnie. Liczba wszystkich świadczeń udzielonych w roku sprawozdawczym wyniosła **56**.

11 Pomoc Ukrainie

Obywatelom Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Polski w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium ich państwa od dnia 24 lutego 2022 r. przysługuje pomoc zapewniana przez wojewodów, jednostki samorządu terytorialnego oraz inne podmioty.

11.1 Pomoc społeczna

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, uciekinierom wojennym mogą być przyznane świadczenia pieniężne i niepieniężne, na zasadach i w trybie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W 2024 r. ze świadczeń z pomocy społecznej skorzystały **4 rodziny**, w tym 4 rodziny z zasiłku okresowego (27 świadczeń) oraz 1 z nich także ze specjalnego zasiłku celowego (1 świadczenie).

11.2 Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową

Obywatele Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Polski po 24 lutego 2022 roku mają możliwość skorzystania z pomocy żywnościowej w ramach Programu Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027, o którym mowa w pkt 4.12 niniejszego opracowania. W 2024 r. wsparcia w formie paczek żywnościowych udzielono **32 obywatelom Ukrainy** w 13 rodzinach. Przekazano **735,36** kilogramów oraz **320** litrów produktów żywnościowych, o wartości **6591,68 zł**.

11.3 Opiekun tymczasowy dla małoletnich obywateli Ukrainy

Małoletniego obywatela Ukrainy przebywającego w Polsce bez opieki osób dorosłych odpowiedzialnych za niego zgodnie z prawem obowiązującym w naszym kraju, reprezentuje i sprawuje pieczę nad nim oraz jego majątkiem opiekun tymczasowy, ustanowiony przez sąd opiekuńczy. Sąd ustanawia go przede wszystkim spośród krewnych, powinowatych lub innych osób dających rękojmię należytego wykonywania obowiązków opiekuna, a jeśli takich nie ma, składa wniosek do Ośrodka Pomocy Społecznej, który w terminie 48 godzin wskazuje kandydata na opiekuna tymczasowego. W 2024 r. funkcję opiekuna tymczasowego pełniły **3 osoby** (babka małoletniego obywatela Ukrainy, brat małoletniej obywatelki Ukrainy oraz osoba niespokrewniona z małoletnim obywatelem Ukrainy). Ośrodek Pomocy Społecznej sprawuje także nadzór i kontrolę nad realizacją praw i obowiązków opiekuna tymczasowego.

11.4 Świadczenia rodzinne, opiekuńcze, rodzicielskie

W 2024 r. ze **świadczeń rodzinnych**, z **dotatków** do tych świadczeń oraz ze **świadczenia rodzicielskiego** skorzystało **16 rodzin**, a ze **świadczeń opiekuńczych** **11 rodzin**. Szczegółowe dane prezentują tabele poniżej. **1 rodzinie**, na 1 dziecko przyznana została **jednorazowa zapomoga** z tytułu urodzenia dziecka.

Tabela nr 15

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń wypłaconych
Zasiłek rodzinny	14	25	214	25202,00
Dodatki:				
urodzenie dziecka	1	1	1	1000,00
opieka nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	0	0	0	0,00
samotne wychowywanie dziecka	3	3	17	3281,00
wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	2	6	69	6555,00
kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego	3	3	29	3050,00

rozpoczęcie roku szkolnego	9	15	15	1500,00
podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	1	1	2	138,00
Świadczenie rodzicielskie	2	2	11	10206,90
Razem			358	50932,90

Tabela nr 16

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń
zasitek pielęgnacyjny	11	11	119	25684,96
specjalny zasitek opiekuńczy	0	0	0	0,00
świadczenie pielęgnacyjne	5	5	59	167328,00
zasitek dla opiekuna	0	0	0	0,00
Razem			178	193012,96

12 Świadczenie pieniężne dla podmiotu, który zapewnia obywatelom Ukrainy zakwaterowanie i wyżywienie

Każdemu podmiotowi, w szczególności osobie fizycznej prowadzącej gospodarstwo domowe, który zapewni, na własny koszt, zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy, może być przyznany świadczenie pieniężne z tego tytułu, przez okres nie dłuższy niż 120 dni od dnia przybycia obywatela Ukrainy na terytorium Polski. Okres ten może zostać przedłużony, pod warunkiem spełnienia określonych w przepisach prawa przesłanek. W 2024 r. z tego świadczenia skorzystały **3 osoby fizyczne**, lokując i żywiąc na własny koszt **3 obywateli Ukrainy** (przedłużenie).

13 „Rola” w gminnych dokumentach strategicznych

13.1 Strategia rozwiązywania problemów społecznych

Zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej (art.110 ust.4), ośrodek pomocy społecznej koordynuje realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Obecnie obowiązujący dokument gminny to Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla gminy Brzeszcze na lata 2022 – 2031. Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej tworzą pięcioosobowy zespół do spraw monitorowania strategii, powołany zarządzeniem Burmistrza. Każdego roku, do 31 maja, zespół składa Radzie Miejskiej raport monitoringowy.

13.2 Ocena zasobów pomocy społecznej

Zgodnie z założeniami ustawy o pomocy społecznej (art.16a usta.1) gmina przygotowuje ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Zasoby obejmują w szczególności infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej bez względu na podmiot je finansujący i realizujący. Ocena obejmuje osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz ich rozkład ilościowy. Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego z, co roku do 30 kwietnia przedstawia radzie gminy ocenę wraz z rekomendacjami, co – w założeniu ustawy - jest podstawą do planowania budżetu na kolejny rok. Zadanie, o którym tu mowa realizują pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w oparciu o formularz udostępniany przez województwo w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

14 Kadra Ośrodka Pomocy Społecznej w 2024 roku

W 2024 roku, w Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnionych na podstawie umowy o pracę było 50 osób (w tym 1 osoba w zastępstwie). Ośrodek stosuje także outsourcing zewnętrzny (przejęcie przez specjalistyczną w danej dziedzinie firmę części obowiązków, na podstawie zawartej umowy cywilnoprawnej) w zakresie usług:

1. informatycznych
2. psychologa/psychoterapeuty
3. inspektora ochrony danych osobowych
4. specjalisty ds. BHP

Według stanu na dzień 31.12.2024 r. ilość pracowników wynosiła 47 osób, w przeliczeniu na etaty, zatrudnienie wynosiło 46 etatu.

Tabela nr 17

KADRA OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W 2024 R.					
Stanowisko/dział	Liczba pracowników	Wykształcenie			specjalizacja w zawodzie pracownika socjalnego
		wyższe	średnie	zasadnicze zawodowe	
Dyrektor	1	1			
Dział Księgowości, w tym:					
Główny księgowy	1	1			
Zastępca głównego księgowego	1	1			
Pracownicy administracyjni	4	3	1		
Dział Pomocy Środowiskowej, w tym:					
Kierownik działu	1	1			
Pracownicy socjalni	9	9			4
Pracownik administracyjny	1	1			
Opiekunowie w Schronisku	7	2	5		
Asystenci rodziny	2	1	1		
Dział Usług i Świadczeń, w tym:					

Kierownik działu	1	1			
Pracownicy administracyjni	7	5	2		
Dział Usług Opiekuńczych, w tym:					
Kierownik działu	1	1			
Opiekunki	9	1	8		
Dział Świadczeń Rodzinnych, w tym:					
Kierownik działu	1	1			
Zastępca kierownika działu	1	1			
Pracownicy administracyjni	2	2			
Radca prawny	1	1			
Razem:	50	33	17		4

Wszyscy pracownicy, w miarę potrzeb i możliwości jednostki uczestniczą w organizowanych szkoleniach, a także doszkadzają się samodzielnie, korzystając z dostępnych w Ośrodków źródeł i materiałów oraz z zasobów własnych.

15 Podsumowanie

Ośrodek Pomocy Społecznej jako jednostka, obsługuje system świadczeń nie tylko w zakresie pomocy społecznej, ale to właśnie pomoc społeczna jest sednem działalności jednostki.

Celem pomocy społecznej jest doprowadzenie jej świadczeniobiorców do życiowego usamodzielnienia oraz do zintegrowania ich ze środowiskiem. Oznacza to, że pomoc społeczna w ochronie jednostki stanowi ostateczną formę wsparcia, wyprzedzoną przez wszystkie inne świadczenia i możliwości tej jednostki. Państwo wspomaga osoby i rodziny w chorobie, starości, niepełnosprawności, macierzyństwie, ratuje w kryzysie, ale dopiero wtedy, gdy nie są oni w stanie samodzielnie przezwyciężyć trudności. Pomoc ma charakter przejściowy, a osoby i rodziny z niej korzystające zobowiązane są do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Wszystkie zadania realizowane w tutejszym Ośrodku, inne niż pomoc społeczna ale pośrednio z nią związane, docelowo służą wspieraniu osób i rodzin.

Choć szerokie oczekiwania dotyczące działalności ośrodków pomocy społecznej w ogóle, braki kadrowe i mocno wygórowane roszczenia ze strony klientów, niejednokrotnie przy ich słabym zaangażowaniu w zmianę, stanowią dokuczliwe okoliczności branży, to każdego dnia podejmujemy wysiłek skupienia uwagi na tym, co dobre - że praca z ludźmi zaspokaja potrzebę kontaktu i rozwija relacje, wzmacnia poczucie przynależności do społeczności, uczy tolerancji i funkcjonowania w grupie, umożliwia zdobywanie nowych umiejętności, daje satysfakcję z odnoszonych sukcesów, pozwala doceniać odpoczynek i zapewnia regularny dochód.

Pomimo wszystko, z nieskrywanym zadowoleniem dostrzegamy postępy osób i rodzin w podejmowaniu trudu pokonania niedogodności i kryzysów, na nowo organizowania przez nich codzienności i nadawania rytmu kolejnym dniom, zwiększania swojej wydajności, stawania się mocniejszymi i bardziej świadomymi.

W 2025 roku planujemy kontynuować realizację wszystkich zadań, do których Ośrodek został powołany, zgodnie przepisami prawa, poleceniami Ministerstwa Pracy, Rodziny i Polityki Społecznej, Wojewody Małopolskiego oraz Burmistrza Brzeszcz.

Wyzwaniem szczególnym na 2025 rok jest dla nas utworzenie, z dotychczasowego mieszkania interwencyjno – kryzysowego, ośrodka wsparcia dla osób, które znalazły się w kryzysie i wymagają zapewnienia tymczasowego całodobowego schronienia.

Najbardziej dotkliwą dla nas kwestią wciąż są niedobory kadrowe (w tym także spowodowane brakiem kompetencji kandydatów do zatrudnienia), które generują potrzebę pracy pod ogromną presją czasu oraz ograniczają możliwości jednostki.

Problemem w obszarze działalności, nadal jest brak alternatywy mieszkaniowej dla osób bezdomnych długoterminowo przebywających w Schronisku, niedostateczne zabezpieczenie finansowe programów rządowych adresowanych do osób z niepełnosprawnościami oraz do opiekunów osób z niepełnosprawnościami, a także rosnące oczekiwania społeczne w zakresie świadczenia usług opiekuńczych dla niesamodzielných członków rodzin.

Uwzględniając ustawową ideę przedstawiania radzie miejskiej potrzeb w zakresie pomocy społecznej, która, biorąc pod uwagę te potrzeby, opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej, rekomenduję konieczność zwiększenia zatrudnienia w dziale pomocy środowiskowej, co przyczyni się do rozwoju pomocy społecznej, w tym umożliwi diagnozowanie lokalnych potrzeb, przygotowywanie wniosków o środki zewnętrzne i realizację projektów, opracowywanie i realizację lokalnych programów pomocy społecznej, a także w dziale usług i świadczeń, który będzie mógł przejąć zadania obsługiwane w dziale (księgowości), w którym nie powinny się znajdować.

Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej
w Brzeszczach,
Ewa Zarycka - Nikiel